

Natur och Miljö

ÅRSBERÄTTELSE

2012

Innehåll

1	Miljöpolitik	4
1.1	Jordbruk	4
1.1.1	Bonden som miljövärdare.....	4
1.1.2	Beredningen av nationella miljöersättningsystem	4
1.1.3	Ur jorden till borden.....	4
1.2	Skogsbruk.....	5
1.2.1	Nytta och nöje av skogen	5
1.2.2	Miljöakademin 2012	5
1.2.3	FSC 5.....	5
1.2.4	Regionalt skogsprogram.....	5
1.3	Övrig projektverksamhet	6
1.3.1	Med energi mot framtiden	6
1.3.2	Klimatpiloterna i östra Nyland	6
1.3.3	Naturlig tillväxt	6
1.3.4	Miljöbildningsprojektet Känn landskapet	7
1.3.5	Följ med våren.....	9
1.4	Övriga aktuella miljöfrågor.....	9
1.4.1	Dialog med SLC.....	9
1.4.2	Uppdatering av det nationella kemikalieprogrammet KELO.....	9
1.5	Utlåtanden.....	9
1.6	Arbetsgrupper och kommittéer	10
1.7	Internationellt samarbete	11
1.7.1	Nordiskt samarbete	11
1.7.2	Coalition Clean Baltic.....	11
1.7.3	European Environmental Bureau	11
1.7.4	IUCN.....	11
2	Miljöfostran	12
2.1	Samarbete med daghem och skolor	12
2.1.1	Naturskolan Uttern	12
2.1.2	Kvarkens naturskola.....	16
2.1.3	Miljöfostranseminarium "Hur rädda naturkunskapsarvet?"	18
2.1.4	Ålands Naturskola.....	19
2.1.5	Grön Flagg	19
2.1.6	Temadagar.....	19
2.1.7	E-läromedel om Östersjön.....	19
2.1.8	Elevuppgifter till Skogsåret-utställningen	19

2.2 Fritidsverksamhet	20
2.2.1 Bella Barkborres sommarturné	20
2.2.2 Naturen i rutan	21
2.2.3 Lägerverksamhet	21
2.2.4 Miljöaktionsdagarna 2013	22
2.2.5 NaturKraft.....	22
2.2.6 Natur och Miljös stipendier.....	22
2.2.7 Kulturkarnevalen.....	22
2.2.8 Övrigt (samarbete, intressebevakning)	23
3 Kommunikation	24
3.1.1 Finlands Natur	24
3.1.2 www.naturochmiljo.fi	26
3.1.3 Sociala medier	26
3.1.4 Synlighet i media	26
4 Marknadsföring och medlemsvärvning	27
5 Organisationen	27
5.1 Medlemskåren.....	27
5.1.1 Medlemstalets utveckling.....	27
5.1.2 Medlemsavgifter	27
5.1.3 Extra förbundsmötet i Vasa	28
5.1.4 Styrelsen.....	28
5.1.5 Personal	30
5.1.6 Kansliutrymmen och utrustning	31
5.1.7 Pro gradu om Natur och Miljös ordföranderoll	31
6 Skärgårdsfonden.....	32
7 Ekonomi	32
7.1.1 Översikt	32
7.1.2 Bidrag och understöd	33
7.1.3 Företagssponsorer	33
8 Medlemsorganisationer	34
8.1.1 Understödjande medlemsorganisationer	34
8.1.2 Medlemskommuner.....	34
9 Personmedlemsantal	35

1 Miljöpolitik

1.1 Jordbruk

Bonden som miljövardare

Eftersom det är många år sedan Natur och Miljö jobbade fokuserat med jordbruksfrågor, hade vi ett behov av att sammanställa en helhetsvision av hur jordbruket i Svenskfinland borde miljöanpassas. Tack vare finansiering från två olika bidragsgivare kunde vi sammanställa materialet till en fin fyrfärgspublikation i vår serie miljörapporter.

Publikationen fick först på slutrakan sitt slutliga namn, Bonden som miljövardare. Rapporten innehåller bakgrundsinformation om många olika miljöfrågor med anknytning till jordbruket samt Natur och Miljös teser om hur styrmekanismerna borde utvecklas. I rapporten får också tre bönder komma till tals. Bonden som miljövardare blev till sin omfattning 36 sidor och den trycktes i 1000 exemplar. Rapporten kommer främst att användas som ett verktyg i Natur och Miljös arbete för ett bättre miljöersättningssystem på nationell nivå. Den publicerades också i elektronisk form (pdf) på Natur och Miljös webbplats.

Som projektledare fungerade vattenvårdsexpert Lena Avellan. Hon gjorde en grundlig research och samlade in ett mångsidigt bildmaterial. Manuskriptet kommenterades av sakkunniga inom Natur och Miljö och redigerades slutligen av informatör Henrika Mercadante. För den grafiska formgivningen stod Anna Nordling.

Beredningen av nationella miljöersättningssystem

I början av året kom arbetet med CAP-reformen i gång på allvar i Finland. På sommaren publicerade en grupp finländska miljöorganisationer sina teser om dels CAP-reformen på EU-nivå och dels det nationella miljöstödssystemet. Natur och Miljö deltog i utformningen av detta policypaper och svarade för översättningen till svenska. Miljöorganisationernas teser offentliggjordes genom ett pressmeddelande och de skickades i tryckt form till bl.a. riksdagsledamöter. En ny, uppdaterad version gjordes i slutet av året endast på finska.

Våra sakkunniga medverkade i flera arbetsgrupper som beredde ett förslag till nytt miljöersättningssystem (tidigare miljöstöd) för jordbruket. Samarbetet med de andra finländska miljöorganisationerna var mångsidigt och fruktbart.

Ur jorden till borden

Årets upplaga av publikationsserien "temahäften" handlade om jordbruk och fick titeln "Ur jorden till borden". Publikationen består av tio artiklar som belyser miljö- och utvecklingsfrågor relaterade till jordbruket. Till de teman som tas upp hör bl.a. landrofferi, jordbrukets vattenkonsumtion, konflikten mellan livsmedelsförsörjningen och biobränslebranschen, ekologisk odling, EU:s jordbruksstöd samt utarmningen av matjorden jorden över.

Tina Nyfors anställdes som redaktör för publikationen. Hon skrev en del material själv, men flera artiklar producerades av frilansskribenter. Henrika Mercadante korrek-

turläste manuset. Nyfors samlade också in bildmaterial för publikationen. För den grafiska formgivningen svarade Christian Aarnio.

Temahäftet trycktes i 8000 exemplar. Drygt halva upplagan utkom som bilaga till Finlands Natur nr 5/2012. Resten marknadsfördes i likhet med tidigare år till skolor. Elevuppgifterna sammanställdes av Bernt Nordman. Vid årets slut hade skolor i olika delar av landet beställt sammanlagt 2000 exemplar.

1.2 Skogsbruk

Nytta och nöje av skogen

År 2011 startade Natur och Miljö ett projekt i syfte att producera en handbok om skogsbruket i skogar som ägs av offentliga samfund, främst kommuner och församlingar. Arbetet med publikationen pågick under hela år 2012 men tack vare en bra slutspurt kunde projektet slutföras före slutet av året. Ursprungligen var det meningen att huvudsakligen utnyttja material från en motsvarande finsk publikation utgiven av Nylands miljövårdsdistrikt, men slutligen är texten till stora delar helt nyskriven.

Handboken fick slutligen titeln *Nytta och nöje av skogen* och den utkom i serien miljörapporter. Sidantalet var 40. Miljövårdschefen Camilla Ekblad (jan–feb)/ Martina Reinikainen (mars–dec) fungerade som projektledare. Manuskriptet lästes av Natur och Miljös sakkunniga, bl.a. medlemmar av skogsutskottet. Henrika Mercadante skötte språkgranskning och korrektur. För den grafiska formgivningen svarade Anna Nordling.

Miljöakademin 2012

Miljöakademin är ett årligen återkommande seminarium för inbjudna beslutsfattare och opinionsbildare på nationell nivå. Miljöakademin arrangeras av föreningen Miljöarenan rf. Natur och Miljö är medlem i Miljöarenan och har en stor roll i verksamhetens svensk-språkiga profil.

Temat för Miljöakademin år 2012 var skogsbruket. Miljöakademin ordnades 4–5 september i västra Nyland med Fiskars som bas. Den andra dagen besökte Miljöakademin bl.a. Störsvik rekreationsområde, där Naturskolan Utterns naturskollärare förevisade naturskolprogram. Den avslutande middagen ordnades på Naturskolan Uttern.

FSC

Natur och Miljö fortsatte sitt medlemskap i FSC-föreningens miljökammare. Natur och Miljö ansvarade för översättningen av den nuvarande FSC-standarden. Översättningen gjordes av Camilla Ekblad.

Regionalt skogsprogram

I början av året gav Natur och Miljö ett utlåtande om förslaget till nytt regionalt skogsprogram som utarbetades under hösten 2011. Efter det att Natur och Miljö ställde sig kritisk till förslaget gjorde man inom skogscentralen ytterligare förändringar som var negativa ur miljösynpunkt. Skogscentralen gav ett skriftligt genmäle till Natur och Miljö.

1.3 Övrig projektverksamhet

Med energi mot framtiden

Idén om en publikation som presenterar exempel på miljöanpassad energiteknik i olika delar av Svenskfinland föddes för flera år sedan, men projektets genomförande skjöts upp av olika orsaker. I slutet av år 2011 fattade styrelsen dock beslut att projektet skall förverkligas år 2012, vilket även skedde.

I början av år 2012 anställdes Tina Nyfors som manusförfattare på projektbasis. Under våren åkte Nyfors runt i Svenskfinland och intervjuade personer och organisationer som kunde berätta om sina erfarenheter av miljöanpassad energiteknik. Manuskriptet faktagranskades av sakkunniga inom Natur och Miljö. I maj var manuset klart för korrigering, som utfördes av Henrika Mercadante. Nyfors samlade också in bildmaterialet. För den grafiska formgivningen svarade Christian Aarnio. Publikationen gick i tryck i augusti.

Publikationen "Med energi mot framtiden" utformades enligt modellen för publikationsserien miljörapporter. Publikationen är rikt illustrerad och tryckt i fyrfärg. Sidantalet är 36. Publikationen är tryckt i 1000 exemplar på FSC-certifierat papper. Rapporten kan också laddas ner i elektroniskt format (pdf) från webbplatsen.

Publikationen presenterar sammanlagt tio olika exempel på miljöanpassad energiteknik, från solpaneler för sommarstugan till ett modernt kommunalt värmekraftverk som utnyttjar flis som bränsle. Målsättningen har varit att producera en publikation för intresserade lekmän. Texten är populär och skriven med ett personligt tilltal.

Klimatpiloterna i östra Nyland

På våren slutfördes det tvååriga projektet Klimatpiloterna i östra Nyland, som gick ut på att sprida information om klimatsmarta vardagsval. Slutseminariet i Borgå var lyckat och projektet hade som helhet synnerligen god genomslagskraft i media. Materialet har sparats på webbplatsen www.klimatpiloterna.fi.

Projektledare Christel Lindblad arbetade på heltid till den sista juli. På hösten överställdes slutrapporten till finska.

Naturlig tillväxt

Natur och Miljö fungerade som den finländska parten i ett nordiskt samarbetsprojekt med namnet Naturlig tillväxt. Projektet koordinerades av Naturskyddsföreningen i Sverige och målsättningen var att testa hur man kunde tillämpa begreppet ekosystemtjänster på kommunal nivå.

Raseborg valdes till en pilotkommun. I början av året ordnades en workshop för beslutsfattare och intressenter i Raseborg. Som inspiratör fungerade projektledare Louise af Segerstad från Sverige och från Natur och Miljö deltog Lena Avellan och Martina Reinikainen.

Projektet avslutades genom ett seminarium och ett möte i Stockholm 30.3. Lena Avellan representerade Natur och Miljö och Gustav Munsterhjelm representerade Raseborgs stad. Seminariet lockade över 50 åhörare. I samarbetsmötet efter seminariet uttryckte alla organisationer och kommuner ett intresse att fortsätta projektet.

Miljöbildningsprojektet Känn landskapet

Känn landskapet är Natur och Miljö's pilotprojekt kring miljöbildning tillsammans med Landsbygdens bildnings- och kulturförbund (Maaseudun sivistysliitto). Miljöbildningen handlar om att genom konst och dialog utforska förhållandet mellan människan och naturen. Där intellektet, sinnen och känslor får mötas kan man hitta nya perspektiv på centrala frågor för vår tid och framtiden. I centrum står högklassiga konstupplevelser, diskussioner och kulturevenemang. Den huvudsakliga målgruppen för miljöbildning är vuxna.

Portal för miljöbildning

Under våren 2012 byggdes nätportalen för miljöbildning på adressen www.ymparistosivistys.com. Portalen öppnades i juni 2012 och fungerar som huvudinformationskanal för alla projekt som faller under miljöbildning hos Natur och Miljö och Landsbygdens bildnings- och kulturförbund. Information finns på svenska, på finska och en kort introduktion till miljöbildning finns också på engelska.

Nu i första skedet fungerar portalen närmast som en informationskanal, men i framtiden kommer den att utvecklas till en större helhet där det finns en dialog mellan röster från allmänheten och från experter på området. Detta kommer att ske t.ex. i form av minutfilmer.

Heikki Willamos bok Skogsåret

Heikki Willamos bok Skogsåret | Vuosi metsässä kom ut i mars 2012 samtidigt både på svenska och på finska på förlaget Ab Maahenki Oy. Natur och Miljö bekostade Rolf Oinonens översättning av verket. Boken recenserade i bl.a. NyTid och Hbl.

Heikki Willamos bok Skogsåret är en beskrivning av årscykeln i skogen, av en människas känslor i skogens stillhet och en berättelse om människans och naturens förhållande. Willamo filosoferar om skogen som kulturarv och som grogrund för hans egna rötter. Han jämför en gammal, fredad skog med de omgivande ekonomiskogarna och funderar på skogens betydelse i dagens Finland.

För att ta fram bildmaterialet rörde sig Heikki Willamo i en 200 hektar stor, fredad skog i södra Finland. Han fotograferade, undersökte skogen och dess arter, njöt av rofyllda skogs dagar och huttrade under iskalla månskensnätter medan han funderade på livet i skogen.

Skogsårets utställningsturné

En utställning har tagits fram på basen av Heikki Willamos material från boken Skogsåret. Utställningen har turnerat runt om i Finland under 2012 och kommer att fortsätta sin turné under 2013 och 2014.

Under 2012 har utställningen visats på:

- Aines Konstmuseum i Torneå
- Fotogalleriet vid Bottenhavets sjukhus i Kristinestad
- Valokuvakeskus Nykyäika i Tammerfors
- Galleriet G18 i Helsingfors.
- Saarijärvi Museum (t.o.m. 21.2.2013).

Utställningarna har arrangerats som samarbeten mellan Natur och Miljö, Landsbygdens bildnings- och kulturförbund samt museet eller galleriet i fråga. Natur och Miljö har varit huvudproducent för utställningarna i Kristinestad och Helsingfors.

Skogsåret visades på Fotogalleriet vid Bottenhavets sjukhus i Kristinestad 25.6–10.8.2012. Galleriet arrangerar utställningar med fokus på naturen. Konceptet bygger på att kultur och natur ger hälsa, och sjukhusets kunder och personal kan njuta av konsten som kommer till dem. Utställningen hade uppskattningsvis ca 2500 besökare och uppmärksammades bland annat i Vasabladet.

Skogsåret visades på Galleriet G18 i Helsingfors 6–23.11.2012 och var ett samarbete med Svenska Rum Ab som förvaltar galleriutrymmet på tredje våningen i G18-huset. Utställningen hade uppskattningsvis 750–1200 besökare under tre veckor och Natur och Miljö arrangerade vernissagen, diskussionsevenemanget Skogen i livet och Yoga i skogskonst under utställningstiden.

Utställningen öppnades av Natur och Miljös nya ordförande Camilla Strandberg-Panelius, och Heikki Willamo berättade om sitt år i skogen. I vernissagen deltog ca 100 personer.

Diskussionen Skogen i livet

Diskussionstillfället Skogen i livet ordnades i festsalen G18 på Svenska dagen 6.11.2012 kl. 18–20. Diskussionen tog avstamp i Heikki Willamos utställning och utvidgade dialogen till skogens estetiska och ekonomiska värden, skogens betydelse för hälsa och välfärd, etiska frågor kring bruk av skogen, skillnaderna mellan ett ruralt och ett urbant förhållande till skogen, olika generationsperspektiv och hur konst och kultur kan fungera som utgångspunkt i att utveckla och fundera kring det egna förhållandet till skogen.

Panelen leddes av Natur och Miljös verksamhetsledare Bernt Nordman och bestod av:

- Riggert Munsterhjelm, utövande konstnär och konstlärare, har tidigare gjort karriär som biolog och forskare
- Håkan Eklund, redaktör för tidskriften Skärgård, naturfotograf och kolumnist
- Gerd Mattson-Turku, redaktör för tidningen skogsbruket och webbtjänsten skogsreflexen. Arbetar på skogsbrukets utvecklingscentral Tapio.
- Johanna Holmström, författare. Född och uppvuxen på landet, men numera bosatt i Helsingfors.

Diskussionen hade 20 deltagare och ordnades i samarbete med Svenska veckan.

Yoga i skogskonst

Utgångspunkten för Heikki Willamos Skogsåret-projekt var att hitta en ny lugn arbetsrytm och att stanna upp i vardagen. Målsättningen med Yoga i skogskonst 19.11 kl. 10.15–11.45 var att hitta ett liknande lugn i utställningen som ställdes ut i Helsingfors hektiska innerstad.

Yogapasset bestod av enkla övningar som alla lätt kunde delta i och relaterade till skogen. Det skedde mitt bland konstverken och deltagaren fick en annorlunda upplevelse av utställningen eftersom den öppnades på nya sätt i de olika yogaövningarna. Passet leddes av Viviann Seege, fysioterapeut, yogaterapeut och yogalärare, och hade 13 deltagare.

Följ med våren

Natur och Miljö svarade igen för den svenskspråkiga delen av projektet Följ med våren, som är ett nationellt samarbetsprojekt som leds av Luonto-Liitto. Den svenskspråkiga inrapporteringsblanketten fick en ny och mera användarvänlig utformning. Camilla Ekblad berättade om naturobservationer i Min Morgon på YLE Fem.

1.4 Övriga aktuella miljöfrågor

Dialog med SLC

Svenska lantbruksproducenters centralförbund (SLC) bjöd in Natur och Miljö till en dialog om organisationens nya miljöprogram.

Uppdatering av det nationella kemikalieprogrammet KELO

Natur och Miljö medverkade i uppdateringen av det nationella kemikalieprogrammet, som bereddes av den så kallade KELO-arbetsgruppen. Natur och Miljö representerades av verksamhetsledare Bernt Nordman och Christel Lindblad var hans suppleant. Förslaget överlämnades till miljöminister Niinistö den 8.6.2012 och det finslipades under hösten.

1.5 Utlåtanden

På grund av den starka fokuseringen på egna projekt, bl.a. publikationer, satsade Natur och Miljö betydligt mindre resurser än tidigare på att ge in skriftliga utlåtanden.

1.6 Arbetsgrupper och kommittéer

Natur och Miljös representanter medverkade i en stor mängd olika arbetsgrupper och kommittéer:

Arbetsgrupp för uppföljning av den nationella biodiversitetsstrategin: Martina Reinikainen

Delegationen för bioteknik: suppleant Kristina Lindström

Delegationen för svensk service vid NTM-centralen i Södra Österbotten: ordinarie Teresa Turtonen

Delegationen för Trafik: suppleant Bernt Nordman

Finlands IUCN-kommitté: Bernt Nordman

Förvaltningsrådet för oljeskyddsfonden: suppleant Camilla Strandberg-Panelius

Grön Flagg-kommittén: Camilla Strandberg-Panelius

Kommittén för EU-ärenden, sektionen för miljö (23): Bernt Nordman

Kommittén för EU-ärenden, havspolitikutskottet: Lena Avellan

Konsumentdelegationen: ordinarie Jon Lindström, suppleant Teresa Turtonen

Metsoprogrammets nationella uppföljningsarbetsgrupp: Martina Reinikainen

Metsoprogrammets regionala arbetsgrupp för Österbotten: ordinarie Ralf Wistbacka, suppleant Sonja Grönholm

Samarbetsgrupp för vattenförvaltningen i Egentliga Finland: ordinarie Lena Avellan, suppleant Kajsa Rosqvist

Samarbetsgrupp för vattenförvaltningen i Södra Österbotten, Mellersta Österbotten och Österbotten åren 2010–2015: ordinarie Lena Avellan, suppleant Ralf Wistbacka

Samarbetsgrupp för vård- och skötselplan för Sibbo Storskog nationalpark, ordinarie Maria Aroluoma

Siemenpuustiftelsens delegation: ordinarie Jon Lindström, suppleant Karolina Silin

Skogsrådet för Kustens skogscentral/ sektionen för sydkusten: ordinarie Christell Åström, suppleant Martina Reinikainen

Skogsrådet för Kustens skogscentral/ sektionen för Österbotten: ordinarie Sonja Grönholm, suppleant Ralf Wistbacka

Styrelsen för Miljöarenan rf: ordförande Bernt Nordman, styrelsemedlem Lena Avellan

Utvärderingsarbetsgruppen för det nationella kemikalieprogrammet KELO: ordinarie Bernt Nordman, suppleant Christel Lindblad

Styrelsen för Coalition Clean Baltic (CCB): Lena Avellan

1.7 Internationellt samarbete

Nordiskt samarbete

Verksamhetsledare Bernt Nordman deltog i de nordiska naturskyddsförbundenas årliga träff, som ordnades i Sverige 22–23.10.

Bernt Nordman deltog i miljöpriskommitténs möte i Oslo den 22.5 och lobbade aktivt för att den finländska skogsaktivisten Olli Manninen skulle få priset.

Coalition Clean Baltic

År 2012 var tungt för CCB-nätverket, eftersom den förväntade finansieringen från EU uteblev. CCB:s kapacitet att tillsammans med medlemsorganisationerna arbeta med projekt och kampanjer var begränsad. Lotta Nummelin, tjänstledig miljövårdschef på Natur och Miljö, fungerade som ordförande för CCB fram till medlemsmötet i maj. Vattenvårdsexpert Lena Avellan fungerade som de finländska medlemsorganisationernas representant i CCB:s styrelse.

European Environmental Bureau

Vice ordförande Jon Lindström representerade Natur och Miljö på EEB:s årsmöte i Bryssel. I samband med årsmötet arrangerades ett högklassigt seminarium om EU:s strategi för hållbar utveckling.

IUCN

Bernt Nordman fungerade som medlem i den nationella IUCN-kommittén, som bland annat beviljade IUCN-priset till tre olika miljöjournalister.

2 Miljöfostran

2.1 Samarbete med daghem och skolor

Naturskolan Uttern

Definitionen på en naturskoldag (ns-dag): En (kalender)dag då en eller flera grupper deltar i ns-program ordnat av ns. En grupp = en grupp barn/vuxna som deltar i ett naturskolprogram på 2-5h tillsammans med naturskolläraren.)

År 2012 hade Naturskolan Uttern sammanlagt 1751 kunder av vilka 1465 var barn. Av kunderna betjänades 1622 genom naturskolverksamheten, 98 genom fortbildningar och 31 deltog i pilotlägerskola. Sammanlagt 75 grupper betjänades under 65 naturskoldagar av vilka 2/3 genomfördes under vårterminen och 1/3 under höstterminen. Medan största delen av vårens ns-dagar hölls i Trappbergets uteklassrum vid naturskolans kontor i Broända, Sjundeå, var höstens ns-dagar däremot huvudsakligen uppsökande.

Vårterminen

Naturskola

Under vårterminen hade naturskolan Uttern 47 grupper fördelade på 42 ns-dagar. Under vårterminen hade Naturskolan Uttern 2 fadderklasser. Fadderklassernas vinterprogram (FK3) hölls i februari och vårprogrammet (FK4) i april. Vinterprogrammet hölls i skolornas närmiljö och vårprogrammet på naturskolan Uttern. Därtill ordnades naturskolprogram för sammanlagt 43 grupper fördelat på 39 enskilda ns-dagar. Under tre av dessa dagar testades nya uteklassrum med utvecklingsprojektets pilotgrupper. Sex av vårens enskilda ns-dagar arrangerades som uppsökande verksamhet i skolornas/daghemmens närmiljöer. Vinterprogrammen Vinterkul med Sylvia Skogshare och Djurens vinter erbjöds från januari till mars och arrangerades mestadels som uppsökande verksamhet. I april introducerades programmet Karin korspindels förunderliga värld i Naturskolan Utterns programutbud med stor framgång. I april-maj erbjöds dessutom programmen Rävess äventyr i skogen och In i naturen. Naturskolläraren höll i maj en naturskoldag med vattentema vid Gallträsk i Grankulla i samarbete med Grankulla miljöförening. Jon Rikberg verkade i maj som timanställd naturskollärare på Uttern på grund av den stora efterfrågan på naturskoldagar.

Studiebesök och fortbildning

Naturskolläraren deltog i den nationella naturskolläraryrträffen som hölls i Karleby i mars. I mars arrangerades dessutom ett Grön Flagg-knytkalas på Naturskolan Uttern för daghem och skolor från regionen.

Höstterminen

Naturskola

Under höstterminen hade naturskolan Uttern 28 grupper fördelat på 23 ns-dagar. På hösten började 3 nya fadderklasser: två grupper i åk 3 från Sjundeå och en sammansatt grupp, åk 3–4 från Snappertuna. Fadderklassernas höstprogram (FK1) hölls i september och början av oktober. Terminens andra fadderklassprogram (FK2) hölls i början av november. I stället för det gamla FK2-programmet Människan och miljön, som är mera inriktat mot åk 4 valde alla tre fadderklasser det nya Vinterfåglar och fågelmatning-programmet som bättre motsvarar läroplansmålen för åk 3. Vinterfågelprogrammet erbjöds i höst för första gången på Naturskolan Uttern efter att ha testats i Kvarkens naturskola. Höstens båda fadderklassprogram arrangerades i skolornas närmiljöer.

Under hösten arrangerades 17 enskilda ns-dagar för sammanlagt 22 grupper. Under fyra av ns-dagarna testades nya uteklassrum med utvecklingsprojektets pilotgrupper. Dessutom arrangerades tre ns-dagar i det nya Uteklassrummet i Störsvik. Av de övriga naturskoldagarna arrangerades 8 i skolornas närmiljöer och endast 2 vid Trappbergets uteklassrum i Broända. Programmen som erbjöds var Upplev höstnaturen, Karin korsspindels förunderliga värld och Kurre ekorres äventyr i höstskogen. I september ordnades två ns-dagar vid Fiskträsk i Sibbo Storskog med anpassat Upplev höstnaturen-program för en hel skola från Östersundom med sammanlag 75 elever. Mikaela Grankvist anlätades som timanställd naturskollärare för dessa ns-dagar. Dessutom ordnades en ns-dag vid Gallträsk i Grankulla med vattentema och en ns-dag i skolans närmiljö i Kyrkslätt med temat energi och kretslopp i naturen, som del av skolans temadag om hållbar utveckling.

Förutom fadderklasser och enskilda naturskoldagar ordnades under hösten två pilotlägerskolor via utvecklingsprojektet. Naturskolläraren deltog i arrangemang och programledning under lägerskolorna.

Fortbildning, samarbete och studiebesök

I september höll naturskolläraren en fortbildningsdag om utomhuspedagogik i språkundervisning för lärare i Östra Nyland som beställdes av projektet Osaava-Kunnig. Fortbildningsdagen hölls i Sibbo. Därtill fortbildade naturskolläraren västnyländska pedagoger i utematematik i Ekenäs i november. Fortbildningen arrangerades av Centret för livslångt lärande vid Åbo Akademi och Yrkeshögskolan Novia som första delen av en fortbildningsserie i matematik. I höstens fortbildningsdagar deltog sammanlagt 31 grund- och förskollärare.

I slutet av oktober arrangerade huvudstadsregionens natur- och miljöskolor i samarbete med bl.a. Naturhistoriska centralmuseet och Institutionen för lärarutbildning vid Helsingfors Universitet en verkstadsdag för lärarstuderande vid HU. Naturskolan Uttern bidrog med en verkstad med skogstema i samarbete med Vanda naturskola, naturskolan

Villa Elfvik och Meriharjun luontotalo. Verkstaden hade 60 deltagare. Syftet med verkstadsdagen var att göra studerandena bekanta med naturskolornas verksamhet – även som möjliga praktikplatser. Samarbetet skall fortsätta och vidare utvecklas i framtiden.

I september gjorde naturskolläraren ett endagsstudiebesök till Kvarkens naturskola. Dessutom deltog naturskolläraren i ett tvådagar långt seminarium med temat "att lära hållbar utveckling ute". Seminariet arrangerades i Söderåsens nationalpark i Skäralid, Skåne, av den svenska Naturskoleföreningen i samband med föreningens 30-års jubileum i oktober. Under samma resa besökte naturskolläraren Kalvebod Naturskole i Köpenhamn och deltog i en naturskoldag.

I september bidrog Naturskolan Uttern med program för deltagarna i Miljöakademin under deras besök till Störsvik naturskydds- och friluftsområde. Dessutom bjöds deltagarna på avslutningsmiddag i naturskolans utrymmen. Naturskolan syntes även på Brobyggarna rf:s Bromarknad och brodans i augusti i Broända samt på Sjundeådagen i september i marknadsföringssyfte.

Flotten fördes till vinterförvaring hos Krogells/Paajes på stranden mittemot Åvikhemmet.

Statistik Naturskolgrupper 2012 (fadderklasser, enskilda naturskoldagar, pilotgrupper, EJ lägerskolor eller fortbildningsdagar)

Hur naturskolgrupperna fördelas enligt skolornas/daghemmens hemorter

Ort/grupper	Grupper VT	Grupper HT	Hela året
Esbo	9	3	12
Grankulla	3	2	5
Hangö	0	2	2
Helsingfors	9	8	17
Ingå	4	0	4
Kyrkslätt	3	2	5
Lojo	1	0	1
Raseborg	8	6	14
Sibbo	3	0	3
Sjundeå	6	5	11
Vanda	1	0	1

Var har ns-dagarna hållits?	Grupper VT	Grupper HT	Hela året
Skolans/daghemmets närmiljö	9	15	24
Uteklassrum Trappberget	35	2	37
Uteklassrum Störsvik	2	4	6
Pilot Tvärminne	0	2	2
Pilot Rosvik	1	0	1
Pilot Broända på andra sidan ån	0	1	1
Sibbo storskog	0	4	4

Kommuner som har använt sig av uppsökande verksamhet

Ort	Grupper VT	Grupper HT	Hela året
Esbo	2	2	4
Grankulla	0	2	2
Hangö	0	0	0
Helsingfors	0	4	4
Ingå	1	0	1
Kyrkslätt	0	1	1
Lojo	0	0	0
Raseborg	6	6	12
Sibbo	0	0	0
Sjundeå	1	4	5
Vanda	0	0	0

Projektet Konzeptutveckling på Naturskolan Uttern som startade i november 2011 har fortskridit under år 2012. Emilia Nordling har fortsättningsvis fungerat som projektledare för projektet. Projektet har två primära målsättningar: att hitta nya uteklassrum i västra Nyland och utveckla ett lägerskolkoncept med naturskolprogram.

Under år 2012 har tre nya uteklassrum testats tillsammans med sammanlagt sex pilotgrupper. De tre nya uteklassrummen finns i Störsvik och vid Pickala gård i Sjundeå samt på Tvärminne zoologiska station i Hangö. Ytterligare två områden har karterats under året och konstaterats vara lämpliga att testa med pilotgrupper: Västerby friluftsområde i Raseborg och skogen vid Kvarnsjö i Fiskars. Utöver dessa områden har sex områden karterats men förkastats och kommer inte att användas med barngrupper.

Ett samarbetsavtal har gjorts med Föreningen Nylands friluftsområden r.f. angående användning av friluftsområdet Störsvik-Kopparnäs. Under hösten 2012 erbjöds natur-

skoldagar i Störsvik som en del av naturskolans ordinarie verksamhet. Diskussioner har inletts om samarbetsavtal med övriga markägare.

Närmiljöerna vid 24 skolor och daghem i västra Nyland har karterats. Även Rosvik lägergårds närmiljö har testats med en pilotgrupp.

Två pilotlägerskolor har arrangerats under året. Västerby skolas åk 5–6 besökte naturskolan 29–31.8 och åk 0–4 från Lappvik skola 9–12.10. Båda pilotlägerskolgrupperna var inkvarterade i naturskolans utrymmen i Åvikhemmet. Under lägerskolorna provkördes nya naturskolprogram för en inledande och en avslutande lägerskoldag samt totalt tre hellånga lägerskoldagar med varsitt tema. En del nytt undervisningsmaterial införskaffades och tillverkades för de här programmen.

Utöver de lägerskolprogram som redan har provkörts finns idéer insamlade för ytterligare tre temadagar för lägerskolor. Idéer har samlats in bl.a. genom att projektledaren har besökt och träffat andra naturskollärare och lägerskolarrangörer. Projektledaren har under året t.ex. deltagit i Lyke-nätverkets vårträff i Karleby och höstträff i Kotka, seminariet Kasvatus metsässä och gjort ett besök till Nuorisokeskus Anjala i Kouvola.

För att hitta inkvartering för lägerskolgrupper har diskussioner förts med 15 västnyländska lägergårdar. Inför år 2013 har en skolklass tackat ja till erbjudandet om en pilotlägerskola på Ingå församlings lägergård Rövass i Barösund och två skolklasser är på kommande till Karis församlingars lägergård Rosvik i Dragsvik.

För lägerskolornas del har diskussioner förts med många möjliga samarbetspartner i västra Nyland. Vidare samarbete har inletts med ca 35 markägare, inkvarteringsställen, cateringföretag, transportföretag och aktörer som erbjuder olika former av programtjänster och utrustning. I samband med pilotlägerskolor har konkret samarbete gjorts med SE-action, Rånäs gård, Friherreliv, Nylands hantverk och Karis församlingar. Naturskolan Uttern bjöd in alla samarbetspartners till en nätverksträff 11.8.2012 i samband med Brobyggarna r.f.:s traditionella marknad och dans på Pickala bro invid Åvikhemmet. Fem personer deltog i träffen.

Även skolor och daghem har varit med i samarbetet. Följande skolor och daghem har deltagit som pilotgrupper: Västerby skola och Pojo kyrkoby skola från Raseborg, Lappvik skola, Hangöby förskola och Hangö centralskola från Hangö, Karuby skola och Bobäcks skola från Kyrkslätt, Degerby skola från Ingå och daghemmet Lilla Lotta från Sjundea.

Aktuell information om projektet har under året funnits tillgänglig på Natur och Miljös webbplats och i Finlands Natur. Projektet har också presenterats på Sjundeaådagen, Raseborgs Natur och Miljös höstmöte och Finlandssvenska miljöseminariet på Yrkeshögskolan Novia. Under år 2012 har projektet fått synlighet i tre artiklar i Västra Nyland och ett inslag i Radio Vega Västnyland. Projektbroschyren skickades bl.a. ut till alla svenskspråkiga skolor och daghem i regionen.

Kvarkens naturskola

Kvarkens naturskolas verksamhetsår har varit händelserikt och periodvis väldigt intensivt. Året inleddes med en och en halv anställd naturskollärare, PeM Aleksis Hahn samt PeM Maria Svens. Under året fick naturskolan lite oväntat problem med finansieringen vilket ledde till att endast en heltidsanställd kunde fortsätta under höstterminen d.v.s. PeM

Aleksis Hahn som fungerat som vikarie för ordinarie naturskollärare Renja Hakala som varit tjänstledig.

Sammanlagt ordnades kundbesök under 104 naturskoldagar för 107 olika grupper från daghem, förskola, skola, Åbo Akademi (lärarstudier och lärarfortbildning) och Vasa stad (lärarfortbildning). Antalet deltagare under verksamhetsåret var 1890 barn och 326 pedagoger och övriga vuxna.

Året och vårterminen inleddes med en rivstart. I januari gjorde vi lite e-postreklam för vinterprogram för daghem vilket ledde till att vi fick flera bokningar. Under vintern gjorde vi sammanlagt aderton fadderklassbesök och hela tretton daghems- och förskolegrupper fick ta del av programmet Sylvia skogshare. Samtidigt planerade och förberedde Maria Svens ett miljöfostransseminarium som ordnades i april i samband med Natur och Miljö förbundsmöte. Även två helt nya programkoncept utarbetades under vintermånaderna, en eldtemadag och en världsarvsdag. Båda programmen var avsedda för en litet äldre målgrupp, d.v.s. årskurserna fem till nio i den grundläggande utbildningen, vilket är unikt och nytt med tanke på de målgrupper naturskolan haft i fokus tidigare.

Vårsäsongen kom igång sent. Vi gjorde ingen direktmarknadsföring alls vilket säkert delvis bidrog till att skolorna och daghemmen väldigt sent tog kontakt. Vi höll en lärarfortbildning i utematematik och den "traditionella" uteskolverksamhetskursen för klasslärarstudier vid pedagogiska fakulteten i början av april men sedan var det tomt och lugnt ända fram till den 25.4. Trots allt hann vi hålla naturskola för 34 daghemsgrupper och skolklasser.

Höstterminen inleddes med endast en naturskollärare. Fadderklassernas antal var trots allt på en hög nivå då hela femton fadderklasser fick möjligheten att delta. Nytt för läsåret var att även tre förskolegrupper fick vara fadderklasser. De fick följa ett eget program som arbetats fram under våren utgående från ett färdigt koncept från Villa Elba. Sammanlagt deltog 25 skol- och daghemsgrupper under september och oktober. Centret för livslångt lärande (f.d. fortbildningscentralen) vid Åbo Akademi tog också kontakt under hösten och önskade en fortbildning i utematematik i södra Österbotten. Hela 17 lärare från Närpes, Kaskö och Kristinestad deltog på en dagslång fortbildningskurs i utematematik.

Den 17–19 september deltog naturskollärare Aleksis Hahn i ett projekt som stöddes av nordiska ministerrådet. Naturvägledare från de nordiska länderna strålade samman vid ett seminarium i Östersund i Sverige. Seminariedagarnas program innehöll bl.a. föreläsningar, diskussioner och workshopsarbete för att utveckla de "bästa uteundervisningsprogrammen" som vi deltagare hade haft med oss och presenterat för varandra. Dessa program som bearbetades under workshoparna kommer att utmynnas i någon form av publikation. Seminariet gav många fina erfarenheter som naturskolan kommer att ha nytta av.

I slutet av oktober och november fick alla femton fadderklasser komma ut igen för höstens andra fadderklassträff. Under denna period deltog naturskolläraren också i en "Hitta Vilse-kurs" som ordnades av Folkhälsan. Kursen gav nya idéer för vad man som utepedagog kan göra med barngrupper i skogen. Vi lärde oss en modell för hur barn kan bli mer trygga av att vistas i naturen så att de kan veta hur de ska agera ifall de gått vilse. PeD Pia Sjöbloms doktorsdisputation och det anslutna seminarium som hölls vid peda-

gogiska fakulteten i slutet av november gav också många nya insikter och bekräftade att naturskolorna fyller en mycket viktig funktion idag.

Under året har Kvarkens naturskola haft aktivt samarbete med naturskolan Uttern och de andra finlandsvenska naturskolorna med jämna mellanrum. Naturskolan har också varit aktiv i natur- och miljöskolornas nätverksträffar. Även kontakten med naturskolan i Umeå har upprätthållits under året.

Kvarkens naturskolas terminsvisa fördelning av grupper mellan kommunerna 2012:

VT 2012

Kommun	Gruppantal
Vasa	36
Korsholm	12
Vörå	8
Kristinestad	5
Malax	4
Närpes	2
Korsnäs	0
Kaskö	0
Summa	67

HT 2012

Kommun	Gruppantal
Vasa	24
Korsholm	7
Kristinestad	4
Malax	2
Närpes	2
Korsnäs	1
Vörå	0
Kaskö	0
Summa	40

Miljöfostranseminarium "Hur rädda naturkunskapsarvet?"

En av Kvarkens naturskolas särskilda satsningar under året var ett seminarium om naturkunskapens och miljöfostrans betydelse och framtid i Österbotten. Seminariet "Hur rädda naturkunskapsarvet – Tredje sektorns roll i praktisk miljöpedagogik" arrangerades på Vasa Övningsskolas gymnasium den 13 april. På seminariet presenterades aktuell forskning, samt pågående verksamhet inom tredje sektorn i Österbotten.

Irmeli Palmberg presenterade aktuell forskning vid Åbo Akademi. Aleksis Hahn och Maria Aroluoma presenterade Natur och Miljös miljöfostran. Camilla Norrena från Korsnäs 4H berättade om deras verksamhet. Marja Söderlund från FSI berättade om skogsmulleverksamheten. Sara Käll från naturskolan Villa Elba presenterade Karleby stads modell för miljöfostran.

Eftermiddagen avslutades med en paneldebatt om miljöfostran i regionen, med kommunalt anställda och förtroendevalda. I paneldebatten medverkade Tom Gullberg (Vasa), Birgitta Höglund (Vasa) Caroline Lund (Korsholm), Mikko Ollikainen (Malax) och Ann-Sofi Backgren (Korsnäs). Moderator var Kati Källman.

Seminariet arrangerades av naturskollärare Maria Svens. Det lockade närmare 60 personer, lärare, lärarstuderande, representanter från tredje sektorn, samt kommunala tjänstemän och förtroendevalda, och var som helhet lyckat. Föredragen har publicerats på Natur och Miljös webbplats.

Ålands Naturskola

Den 15 augusti anställdes Linda Uotila för att leda arbetet med att starta en naturskola på Åland. Ett kontor upprättades i anslutning till Agenda 2-kontoret på Norragatan i Mariehamn.

Projektet med att starta en naturskola på Åland har fortskridit under hösten, mest bestående av planeringsarbete och nätverkande med såväl finansiärer som skolor och andra samarbetspartners.

Namnet på den nya naturskolan fastslogs till Ålands naturskola. Naturskolan har presenterats för finansiärer och för lärargrupper och glädjande är att flera skolor redan tagit kontakt för att få samarbeta med Ålands naturskola.

Trots att snön kom tidigt på hösten hann ett par undervisningsområden besökas, nämligen Ramsholmen i Jomala och området söder om staden, kring Ytternäs och Espholm. Dessa områden förvaltas av Mariehamns stad, respektive Ålands landskapsregering och kontakter har tagits för att få till stånd ett avtal för att få använda områdena för naturskolans undervisning.

Intresset för en naturskola på Åland har varit stort, efter att naturskolan syntes i media i början av hösten har såväl skolor som finansiärer och många andra nyfikna tagit kontakt och responsen har varit enbart positiv.

Grön Flagg

Grön Flagg-kommittén beviljade i maj Grön Flagg åt nio skolor och två daghem, i december åt fem skolor. Grön Flagg-programmet hade vid slutet av året 36 svenskspråkiga deltagare: 28 grundskolor, fyra gymnasier och fyra daghem. Av dessa hade 30 rätt att hissa Grön Flagg.

Fem nya deltagare inledde Grön Flagg-verksamheten hösten 2012: Boxby skola i Sibbo, Munksnäs Småbarnsskola i Hfors, Daghemmet Lyckoslanten i Vanda, Sarlinska skolan i Pargas och S:t Olofsskolan i Åbo. En skola slutade.

Under året ordnades följande Grön Flagg-fortbildningar:

- infotillfälle i Karis högstadium 17.1.
- vattentemakurs i Daghemmet Fågelsången i Esbo 6.6.
- infotillfälle i Munksnäs småbarnsskola 27.8.
- träff för huvudstadsregionens Grön Flagg-skolor och daghem på Stora Räntan 11.10. Representanter för två svenskspråkiga deltagare medverkade i träffen.

Temadagar

Maria Aroluoma har under året medverkat i enstaka temadagar i skolor:

- föredrag om ekologiska fotspår för Brändö gymnasium 16.5
- workshop om hållbar konsumtion på Axxell City 27.8.
- två workshoppar om hållbar konsumtion för Winellska skolans åk 6–9 på deras temadag om hållbar utveckling 1.11.

Maria Aroluoma och Tina Nyfors ordnade en workshop om miljö och media för lärare 29.11 kl. 14–17 på kansliet med sju deltagare från fyra skolor (yrkesinstitutet Prakticum, Mattlidens skola, Tölö specialiseringsgymnasium och Åshöjdens grundskola). På workshopen utnyttjades undervisningsmaterialet Miljöjournalisten.

E-läromedel om Östersjön

Sommaren 2011 samlade Natur och Miljö in högklassigt videomaterial om undervattensnaturen vid kusten inom ramen för turnén Under den glittrande ytan. Det här unika materialet kunde utnyttjas för ett nytt spännande e-läromedelsprojekt, som genomfördes av vattenvårdsexpert Lena Avellan.

Projektet resulterade i 10 stycken 2–3 minuter långa undervisningsvideor som presenterar undervattensnaturen vid den finländska kusten. Videorna producerades för YLE, som kommer att sprida dem via webbportalen Vetamix, som riktar sig till skolor. Pätkä productions Oy Ab skötte klippningen av filmerna.

Elevuppgifter till Skogsåret-utställningen

Miljöbildningsprojektets producent Riikka Wallin sammanställde till Skogsåret-utställningen ett elevmaterial som består av två olika uppgifter: en rituppgift som fungerar för alla årskurser och en bildanalysuppgift som riktar sig till gymnasieelever och kan göras som en del av bildkonst eller modersmålsundervisningen. Uppgifterna skickades ut till Helsingfors skolor.

2.2 Fritidsverksamhet

Bella Barkborres sommarturné

Sommarturnén för barnfamiljer, Bella Barkborres skogsäventyr, landade på 10 orter i Svenskfinland med start i juni i Åbo och avslutning i augusti i Lovisa. De tio orterna var Åbo (9.6), Pargas (10.6), Esbo (13.6), Sibbo (20.6), Kristinestad (28.7), Jakobstad (4.8), Korsholm (5.8), Raseborg (11.8), Borgå (12.8) och Lovisa (13.8). Utfärderna ordnades i kända friluftsområden nära tätorterna.

Programmet under turnédagarna innehöll 2–5 Bella Barkborres skogsutfärder (sammanlagt 33 utfärder), möjlighet att bekanta sig med Natur och Miljös material och lokalföreningsverksamhet, att vika en Bella-pappersloppa med skogsuppgifter samt en kolteckningsuppgift som skapats i samarbete med Riikka Wallin. Varje temadag höll på ca 4–5 timmar.

Varje enskild skogsutfärd tog ca. 45–60 minuter och riktade sig till barn i lågstadieåldern (i praktiken passade det bäst till barn i åldrarna 5–10år). På utfärderna hjälpte barnen Bella Barkborre att lösa ett skogsmysterium. De lärde känna insekternas, växternas och däggjurens världar och upptäckte hur en naturlig skog ser ut.

Sammanlagt deltog 160 barn i turnén, varav 88 var 6–10 år och 63 var 3–5 år gamla. Med barnen följde sammanlagt 115 vuxna (föräldrar eller mor/farföräldrar).

Deltagandet var varierande på de olika platserna. Det största antalet deltagare var i Korsholm (35 barn), Pargas (29 barn), Raseborg (21 barn) och Sibbo (20 barn). Det var gratis att delta, och responsen från deltagarna var mycket positiv.

Naturen i rutan

Under året arbetade informatör Henrika Mercadante i samarbete med manusförfattarna Marianne Zilliacus och Anna Gullichsen, samt YLE:s representant Annika Sylvén-Reuter synopsis/ manus för 8 avsnitt à 20 minuter till en tv-serie för barn med naturtema. Seriens arbetsnamn är "Alvas sommar". Barnprogrammen bygger på en traditionell berättelse om den sjuåriga Helsingforsflickan Alva som åker upp till Replot med sin far för att fira sommarlov i en liten stuga ute i naturen. Lite skeptisk, men nyfiken hamnar flickan i en helt ny miljö som hon långsamt börjar utforska, till stor del med hjälp av Fri – en Peter Pan-typ som för henne in i naturens fascinerande värld: i skogen, myren, längs stränderna, ut på havet. Hon upptäcker alltså en värd som hon inte visste att fanns – en värd som är tillgänglig för alla barn i vårt land – bara de får en kick att ta sig in i den. En parallell historia om en olycklig mammut som Alva till slut kan hjälpa kryddar serien med fantasi.

Manuset är planerat för YLE Fems barprogram Buuklubben, och utvidgas med fördjupningar om olika arter och fenomen i naturen för Vetamix. TV-serien fungerar som en serie självständiga barnprogram, men de ger alltså även en morot åt barnen för att lära sig mer om naturen och för att locka dem ut på egna äventyr i naturen.

Manuset skall färdigställas i början av år 2013.

Lägerverksamhet

På sportlovet 2012 ordnades ett Miljödetektivläger för 8–11-åringar på Naturskolan Uttern i Sjundeå med fem deltagare. Jonas Biström var lägerchef, de övriga ledarna var Riina Lindroos och Jon Rikberg. Lägerets tema var återvinning.

Sommaren 2012 ordnades tre läger med det gemensamma temat biodiversitet i skogen:

Miljöagentläger 4–8.6 på Naturskolan Uttern i Sjundeå med 16 deltagare i åldern 11–13.

Miljödetektivläger 11–15.6 på Naturskolan Uttern i Sjundeå med 21 deltagare i åldern 8–11.

Miljödetektivläger 18–21.6 på Naturskolan Uttern i Sjundeå med åtta deltagare i åldern 7–10.

Miljödetektivlägret som skulle ordnas på FMU:s Fritidsgård i Sundom inhyllades pga lågt deltagarantal.

Som lägerchefer arbetade Johanna Nyman (läger 1 och 3) och Jakob Tjäder (läger 2). Övriga ledare var Jon Rikberg, Emilia Nordling, Matilda Ekman, Jakke Neiro och Jenny-Maria Bergman. Lasse och Maarit Örsäter från Rastachef fungerade som lägerkockar på alla läger. Maria Aroluoma höll en lägerledarutbildning på Naturskolan Uttern 4–5 april.

Miljöaktionsdagarna 2013

Miljöaktionsdagarna - Ympäristötoimintapäivät är ett tvåspråkigt veckoslutslångt evenemang för 16–20-åringar intresserade av globala miljö- och utvecklingsfrågor. Miljöaktionsdagarna har ordnats sedan 2005 av Natur och Miljö och Luonto-Liitto.

Största delen av planeringsarbetet för Miljöaktionsdagarna 1–3.2.2013 gjordes under hösten 2012 av miljöfostrare Maria Aroluoma samt projektassistent Johanna Nyman. I projektets styrgrupp sitter Jon Lindström från Natur och Miljö samt Sami Säynevirta och Viivi Kivelä från Luonto-Liitto.

Projektet beviljades ett understöd av undervisnings- och kulturministeriet i maj. På hösten beviljade Nordbuk och Kulturfonden för Sverige och Finland understöd som möjliggör att bjuda in deltagare från Sverige, Danmark och Estland. Huvudtemat för det kommande evenemanget är internationellt samarbete med sloganen "En begränsad planet – en gränslös rörelse". Miljöaktionsdagarna 2013 ordnas i samarbete med Jordens vänner, Animalia, Eetti, Dodo, Nuorten Akatemia, Finlands Svenska Skolungdomsförbund och BirdLife.

NaturKraft

Måndagen den 2.4.2012 ordnade NaturKraft tillsammans med HECO (Helsingfors Elevers Centralorganisation) en film- och diskussionskväll om miljögifter på Luckan i Helsingfors. Kvällen inleddes med filmen Underkastelsen och efteråt diskuterades temat. Evenemanget hade ca 10 deltagare. Civiltjänstgörare Jon Rikberg skötte de praktiska arrangemangen.

Natur och Miljös stipendier

Natur och Miljö erbjöd igen samtliga gymnasier i Svenskfinland möjligheten att dela ut en årgång av tidskriften Finlands Natur per årskurs.

Kulturkarnevalen

Maria Aroluoma deltog i Kulturkarnevalen 8–11.11 i Karis och ledde ett vildmarkslabb tillsammans med Linda Degerman. På fredag kväll under KK stod NoM för ett miljöcafé där civiltjänstgörare Joel hjälpte till. I miljöcaféet marknadsförde vi Miljöaktionsdagarna (MAD) och delade ut Finlands Natur och annat NoM-material. Alla deltagare på Kulturkarnevalen fick en MAD-flyer i sitt deltagarpaket.

Övrigt (samarbete, intressebevakning)

Maria Aroluoma deltog i nätverksmöten för webbportalen Östersjöns inlärningsstig den 2 april och den 7 augusti.

Natur och Miljö medverkade i det nyländska miljöfostrarnätverket Välke. Maria Aroluoma deltog i nätverksmöten 1.3, 28.8 och 30.11. Nätverket ordnade seminariet Ympäristötietoinen Uusimaa på Nylands NTM-central 5.11. Maria Aroluoma medverkade i seminariet och presenterade Natur och Miljös miljöfostranmaterial.

Maria Aroluoma deltog i SYKSE:s diskussion den 3.5 om den nationella strategin för hållbar utveckling, i Sykses "runda bordet"-möte 30.8 för miljöorganisationer, och i Sykses höstmöte i november.

Natur och Miljö fick inbjudan att medverka i styrgruppen för den finlandssvenska utomhuskonferensen Mitt i naturen, som kommer att ordnas 12–13.9.2013 på Norrvalla i Vörå. Maria Aroluoma representerade Natur och Miljö i styrgruppen.

Maria Aroluoma representerade Natur och Miljö i samarbetsgruppen för Sibbo storskogs nationalparks skötsel- och användningsplanering. Hon och deltog i möten 26.4 och 5.6.

Natur och Miljö gav ett utlåtande till UKM om de nya läroplansgrunderna: Arbetsgruppsförslag om timfördelning och riktlinjer för läroplansutveckling 22.3.

Maria Aroluoma deltog i en workshop kring strategin för fostran för hållbar utveckling på UKM 17.9.

3 Kommunikation

Finlands Natur

Finlands Natur har under 2012 fortsatt att fungera som Natur och Miljös informationskanal till medlemmar och prenumeranter och som ett verktyg med vilket förbundet kan presentera sig utåt.

Innehåll och form

Tidningen utkom planenligt med sex nummer. Varje nummer omfattade 36 sidor med undantag för nr 5 som innehöll det så kallade temahäftet.

Innehållsmässigt fortsatte Finlands Natur med att erbjuda läsning både för de primärt naturintresserade och de läsare som i första hand är miljöengagerade. På natursidan har Hans Hästbacka fortsatt med sina traditionella reportage från sydösterbottnisk natur. Naturinslagen i tidningen har i många fall omfattat praktiska tips om vad läsaren själv kan uppleva i naturen. Praktisk naturvård har även varit ett återkommande tema i ett flertal artiklar.

På miljösidan har Östersjöns ekologiska tillstånd och behovet av skyddsåtgärder varit ett bärande tema. Energi- och klimat, ekologisk matproduktion, skogsskydd och miljöpolitik var andra ofta återkommande ämnesområden under 2012. Miljöblocket har också omfattat populärvetenskapliga artiklar skrivna av forskare vid Aronia samt tips och inspiration när det gäller praktisk miljöhänsyn i vardagen.

Geografiskt har artikelinnehållet varit koncentrerat till Finland, i många fall till Svenskfinland. En avdelning med natur- och miljörelaterade reportage från utlandet har liksom tidigare funnits med i varje nummer.

Natur och Miljös egen information har ingått i form av 3–6 medlemssidor i slutet av varje tidning. Förbundsordförande har haft sin egen spalt vid sidan av chefredaktörens ledare i början av tidningen.

Tidningens förnyelse

Enligt beslut av förbundets styrelse skall Finlands Natur från och med början av 2013 genomgå en omfattande förnyelse och profilhöjning. Syftet med förnyelsen är bl.a. att göra tidningen mer läsartillvänd och att ge Natur och Miljös ståndpunkter och verksamhet ökad synlighet. Enligt det nya konceptet får tidningen karaktären av ett årstidsmagasin som utkommer med fyra tjocka nummer per år istället för nuvarande sex tunnare nummer per år.

Förnyelsen förbereddes under 2012 av chefredaktören i samråd med redaktionsutskottet, som sammanträdde fyra gånger under året. Under hösten drogs riktlinjerna upp för tidningens nya upplägg och den kända grafiska formgivaren Jesper Vuori anlätades för att göra upp en ny layout för Finlands Natur. Det första numret av den förnyade tidningen beräknas utkomma i mars 2013.

Personresurser

Magnus Östman har fungerat som Finlands Naturs chefredaktör och enda heltidsanställda under 2012. Artiklar och bildmaterial har främst levereras av utomstående skribenter och fotografer, av vilka några fungerat som stadigvarande medarbetare som medverkat i varje nummer.

Chefredaktören har skött planering av tidningens innehåll och kontakter till medarbetare och tryckeri. Han har även stått för en del av text- och bildproduktionen, redigerat texter och skött ombrytningen av tidningen.

Annonsförsäljning

Håkan Norrback har via sitt företag NKN Allservice och N&N Allservice fungerat som Finlands Naturs annonsförsäljare. Under året sålde han 184 stycken annonser av vilka 150 stycken var små understödsannonser. Endast fyra annonser var endera en halv eller en hel sida. Förbundet sålde därutöver två egna annonser för 500 €.

Finlands Naturs totala annonsintäkter uppgick till 26 300 €, vilket jämfört med år 2011 var en minskning om 6 000 €. Nettointäkten var 15 600 €, en minskning om 2000 €. Den försämrade annonsförsäljningen förklaras delvis av ekonomisk lågkonjunktur.

Upplaga och prenumerationsförsäljning

Förbundet prövade i slutet av år 2012 på två olika lösningar för att sälja nya prenumerationer. I oktober ringde telemarketingföretaget Mega Oy upp personer bosatta i Nyland. Målgruppen var kvinnor 35–65 år. Totalt sålde Mega 85 prenumerationer. Avtalet avbröts i november då samarbetet inte var lönsamt.

I december anställde förbundet en egen telefonförsäljare, Maria Beijar, med uppdrag att sälja nya prenumerationer i främst huvudstadsregionen. År 2012 sålde hon totalt 29 prenumerationer.

Prenumerationsförsäljningens resultat år 2012 var klart sämre än planerat. Tidningens adressupplaga i slutet av året var 3 670 exemplar, vilket är en minskning om 150 exemplar jämfört med slutet av år 2011. Av denna upplaga gick 2870 exemplar till förbundets medlemmar.

Finlands Natur marknadsfördes i likhet med många år tidigare på bokmässan i Helsingfors.

www.naturochmiljo.fi

Under våren lanserades Natur och Miljös förnyade webbsajt www.naturochmiljo.fi och vi tog ett nytt webbverktyg i bruk, Kulturhusets Digistoff 2. Sajtstrukturen byggdes om, bakgrundsartiklarna uppdaterades och skrevs om, nya kom till och bilder började användas i större utsträckning. En målgruppsnavigeringsbalk underlättar för lärare och andra specifika målgrupper att hitta det material de söker. Vi har utvecklat elektroniska beställningsblanketter, fotoalbum på nätet och erbjuder nedladdningsbara publikationer. Bloggar, aktuella artiklar i Finlands Natur, naturtävlingar och information om vår verksamhet varvas med bakgrundsmaterial om naturen och miljön. Mottagandet av sajten har varit mycket gott.

Samtidigt utvecklade vi en webbsidemall för lokalföreningarna som kommer att kunna tas i bruk år 2013.

Sociala medier

Natur och Miljö öppnade också en egen Facebooksida i mars, efter att tidigare bara haft en Facebookgrupp. Vid årets slut gillade 105 personer vår sida. Vi har också öppnat ett eget Youtubekonto, där man t.ex. kan se undervattensvideon från vår undervattensturné "Under den glittrande ytan".

Synlighet i media

Under året förekom Natur och Miljö ofta i media. Vi skickade ut 18 pressmeddelanden och våra experter kontaktades och intervjuades om våra projekt, jippon och ställningstaganden både för tidningsartiklar, i aktualitetsprogram och lättsammare program som t.ex. Min morgon, där vi upprepade gånger bjöds in för att berätta om vårens framfart i samband med fenologiprojektet Följ med våren.

Under året märkte vi att Natur och Miljö i allt större utsträckning ombads uttala sig som sakkunnigorganisation i miljöpolitiska frågor, men också om bl.a. konsumtion och naturkunskap, både i dagstidningarna och i radio och tv.

4 Marknadsföring och medlemsvärvning

En helt ny marknadsföringsbroschyr planerades under våren och kom från tryckeriet i augusti.

Vi idkade medlemsvärvning framför allt i östra Nyland, hemregionen för det populära projektet Klimatpiloterna. Klimatpiloternas avslutande seminarium i april och Sibbo höstmarknad i september var två av punktmarknadsföringsställena.

Unga var också målgruppen under ungdomsseminariet GlobSol på Hanaholmen, där vi deltog i september. I september bjöd vi också in första årets studerande i Helsingfors till kansliet på en vin och ost-kväll och berättade vad vi gör och försökte locka dem med. Vi marknadsförde vår verksamhet på ett stort seminarium för det nyländska nätverket för miljöfostrare, Välke, på Nylands NTM-central i november.

Vår sommarturné för barnfamiljer, i år Bella Barkborres turné, gav oss igen det största antalet nya medlemmar, jämfört med övriga jippon.

5 Organisationen

5.1 Medlemskåren

Medlemstalets utveckling

Vid årets slut hade förbundet 3367 medlemmar som hade betalat medlemsavgiften för år 2012. Medlemsantalet sjönk således för andra året i följd. Den totala minskningen var 108 medlemmar. Tillbakagången skedde främst bland de direkt anslutna medlemmarna (-90), men även bland förbundets lokalföreningar (-18). De nya medlemmarnas antal var 125, vilket visar att omsättningen i medlemskåren fortfarande är liten.

Antalet lokalföreningar (20) minskade med en då Svartådalens miljöförening gick samman med Raseborgs Natur och Miljö. Även medlemskommunerna (12) och de understödande organisationer (16) minskade vardera med en. Dessa var Hangö stad respektive Västra Nylands Folkhögskola.

Detaljerad medlemsstatistik finns i bilagorna 1 och 2.

Medlemsavgifter

De på förbundsmötet år 2011 fastställda förhöjda medlemsavgifterna för år 2012 var följande:

För enskilda personer:

Medlemsavgift för enskild medlem:	32 euro
Medlemsavgift för familj med flera medlemmar*:	42 euro
Medlemsavgift för ungdomar under 25 år:	18 euro

Lokalföreningarnas (egentliga medlemmars) medlemsavgifter till förbundet var 80 % av medlemsintäkterna av de enskilda personerna som den egentliga medlemmen representerade inom förbundet.

För kommunmedlemmar:

Antal invånare	Medlemsavgift
1-4999	200 euro
5000-9999	400 euro
10000-14999	600 euro
15000-	800 euro

För understödande medlemmar beslöt styrelsen på styrelsemöte 2/2012 att medlemsavgiften för år 2012 är 150 €.

Extra förbundsmötet i Vasa

Under normala omständigheter skulle medlemmarna samlas till ett vanligt årsmöte på våren. I början av februari meddelade förbundsordförande Stig Johansson dock att han på grund av ett nytt arbetsuppdrag utomlands inte kan fortsätta som Natur och Miljös förbundsordförande. Styrelsen beslöt därför att sammankalla medlemmarna till ett extra förbundsmöte för att välja ny ordförande för återstoden av mandatperioden d.v.s. till förbundskongressen 2014. Tid och plats för det planerade årsmötet behövde lyckligtvis inte ändras.

Det extra förbundsmötet hölls lördagen den 14 april på Kvarkens naturcentrum Terranova i Vasa. Före mötet berättade personalen om förbundets verksamhet: Chefredaktör Magnus Östman presenterade visionen av hur Finlands Natur kunde förnyas. Informatör Henrika Mercadante presenterade den nya webbsidan, som öppnades inför förbundsmötet. Miljöfostrare Maria Aroluoma marknadsförde sommarens läger och Bella Barkborre-sommarturné. Projektledare Christel Lindblad redovisade hur projektet Klimatpiloterna hade genomförts. Naturskollärare Aleksis Hahn berättade om verksamheten vid Kvarkens naturskola.

Före lunch hade mötesdeltagarna ännu möjlighet att bekanta sig med TerraNovas utställning med Sonja Österholm som guide.

I det extra årsmötet deltog 26 personer med sammanlagt 199 röster. Mötet leddes av Eva Sandberg-Kilpi och det förlöpte utan större dramatik. I samband med behandlingen av verksamhetsplanen godkändes styrelsens förslag att ändra tidskriften Finlands

Naturs utgivningstakt och koncept. Medlemsavgifterna höjdes inte. Valberedningen bestod av Christell Åström, Kajsa Rosqvist och Torbjörn Björkman. De föreslog att Camilla Strandberg-Panelius skulle väljas till ny förbundsordförande för den återstående mandatperioden och förslaget godkändes enhälligt. Efter mötet fortsatte programmet med middag på restaurang Baccus.

Styrelsen

Styrelsen sammanträdde sammanlagt sju gånger under året; den 11.2 i Helsingfors, den 17.3 i Helsingfors, den 13.4 i Vasa, den 2.5 i Helsingfors, den 5.6 i Helsingfors, den 29.9 i Helsingfors och den 24.11 i Helsingfors.

Fram till den extra förbunds kongressen den 14 april i Vasa verkade följande personer i styrelsen:

Person, uppdrag	personlig suppleant
Stig Johansson, förbundsordförande	
Jon Lindström	Carolina Silin
Torbjörn Björkman	Dan Jansén
Patrik Byholm	Ralf Wistbacka
Frank Hoverfelt	Kristina Lindström
Eva Sandberg-Kilpi	Erika Lähde
Tessa Turtonen	Jan Åström

Efter förbunds kongressen verkade följande personer i styrelsen:

Person, uppdrag	personlig suppleant	mandatperiod*
Camilla Strandberg-Panelius, förbundsordförande	2014	
Jon Lindström, vice ordförande	Erika Lähde	2014
Jannika Reed	Linda Uotila**	2015
Patrik Byholm	Ralf Wistbacka	2013
Frank Hoverfelt	Kristina Lindström	2014
Håkan Eklund	Carolina Silin	2015
Tessa Turtonen***	Jan Åström	2013

* Mandatperiod byter vid ordinarie förbundsmöte, som hålls på våren.

** Avgick den 12.8 då hon anställdes vid Natur och Miljö

*** Var förhindrad att delta i styrelsens arbete under hösten.

Arbetsutskottet sammanträdde efter förbundsmötet fyra gånger. Arbetsutskottet bestod av styrelsemedlemmarna Strandberg–Panelius, Lindström och Byholm samt verksamhetsledaren och ekonomichefen.

Personal

Under året utfördes sammanlagt drygt 12 årsarbetsverk.

Anställda under året:

Maria Aroluoma	miljöfostrarare
Lena Avellan	vattenvårdsexpert (–30.11)
Madeleine Blomqvist	kanslisekreterare
Pia Bäckman	naturskollärare (1.8–)
Camilla Ekblad	miljövårdschef (–28.2)
Fred Eklund	ekonomichef
Joel Grandell	civiltjänstgörare (4.10–)
Aleksis Hahn	naturskollärare
Anna Idman	naturskollärare (–31.7)
Sonja Jaari	ledande miljöfostrarare (1.12–)
Christel Lindblad	projektledare (–31.7)
Jon Lindström	projektforskare (1.4–30.5)
Henrika Mercadante	informatör
Emilia Nordling	projektledare
Bernt Nordman	verksamhetsledare
Tina Nyfors	redaktör/ projektforskare (26.3–30.9)
Johanna Nyman	lägerchef, projektassistent för Miljöaktionsdagarna
Martina Reinikainen	miljövårdschef (–31.12)
Jon Rikberg	civiltjänstgörare (–30.8)
Maria Svens	naturskollärare (30.5–)
Linda Valve (Uotila)	naturskollärare (12.8–)
Riikka Wallin	producent
Magnus Östman	chefredaktör

I januari utförde Jonas Sjöblom som studerade på Ålands folkhögskola praktik på kansliet. Han hjälpte främst chefredaktören med bildbehandling.

Inom ramen för Kårkulla samkommuns verksamhet Arbete med stöd arbetade Lotte Schauman som kanslihjälp 2 timmar i veckan.

I början av året beslöt verksamhetsledaren att inrätta en ledningsgrupp som i regel samlades en gång per vecka. Ledningsgruppsmötena ersatte de veckovisa kanslimötena som tidigare alla anställda deltagit i.

Under året fortsatte dialogen mellan personal och styrelsen gällande organisationsutveckling. På hösten utformades en ny organisationsmodell i samband med inrättande av den nya tjänsten som ledande miljöfostrare.

Personalen samlades till två planeringsdagar, den ena i januari och den andra i augusti. Personalens sommarfest ordnas den 20.6 i form av en paddlingsutfärd till Esbo skärgård. Personalens julfest ordnades i Arbetets vänners lokaler med cateringservice av Rastachef. För att öka aptiten

Företagshälsovården sköttes av Mehiläinen, samt Cityläkarna (Mariehamn)

Förbundet erbjöd de anställda skattefria förmåner i form av lunchsedlar, motions- och kultursedlar samt biljettförmån för kollektivtrafik.

Kansliutrymmen och utrustning

Förbundets kontor på Annegatan renoverades sommaren 2012. Hyresvärden installerade nya luftventilationskanaler och lade nytt golv, medan förbundets anställda målade väggar och några tak. Kontorsutrymmet är, efter renoveringen, av tillräckligt god kvalitet. I början av året hyrde förbundet därutöver ett extra arbetsutrymme på Annegatans femte våning av Luonto-Liitto, men detta hyreskontrakt sades upp i augusti 2012.

Kvarkens naturskola hade fortsättningsvis sitt kontor i hyreslokaler i Österbottens hus i Vasa och Naturskolan Utterns kontor fanns i Åvikhemmet i Sjundeå. Ålands naturskola hyrde från och med augusti 2012 kontorsutrymme av Ålands Agenda 21-kontor.

Pro gradu om Natur och Miljös ordföranderoll

Fi. stu. Jon Lindström, som även valdes till förbundets vice ordförande efter förbundsmötet, påbörjade under året sin pro gradu-avhandling i ämnet miljövetenskaper. Under våren intervjuade han fem tidigare ordföranden om deras syn på dels sin roll och dels Natur och Miljö som en central aktör i den finlandssvenska miljörörelsen. Avhandlingen beräknas bli färdig år 2013.

6 Skärgårdsfonden

Skärgårdsfonden bedrev inte aktiv verksamhet under året. Skärgårdsfondens ekonomiska resultat år 2012 var ett överskott på 865 € och i slutet av året var fondens egna kapital 32 611 €.

7 Ekonomi

Översikt

Natur och Miljö gjorde år 2012 en förlust om 12 000 €. Underskottet är hanterbart tack vare en liten buffert av tidigare vinstmedel.

Inga större förändringar skedde i förbundets intäkts- och kostnadsbild år 2012 jämfört med år 2011. Att verksamheten utvidgats resulterade i att förbundets utgifter ökade med närmare 70 000 € medan intäkterna ökade med dryga 80 000 €. Förbundets omsättning år 2012 var 800 000 €.

På intäktssidan steg förbundets bidragsintäkter med närmare 70 000 €, till 587 000 €. Förhöjningen skedde främst tack vare projekten Känn landskapet, utvecklande av lägerskolkoncept för Naturskolan Uttern och Miljöaktionsdagarna 2013. Statsbidraget hölls konstant och utgjorde 135 000 €. Medlemsintäkter om 100 700 € ökade märkbart med 13 000 € då medlemsavgifterna höjdes.

Verksamhetsintäkterna minskade med 2 000 € till 108 000 €. Orsaken var att Finlands Naturs prenumerations- och annonsintäkter minskade med 8 000 €. Besöks- och deltagarintäkterna sjönk med 7000 € då färre läger och ingen Miljöaktionsdag arrangerades. Konsult- och de övriga försäljningsintäkterna ökade med 13 000 €. Placeringsintäkterna ökade med 1 000 €.

På utgiftssidan ökade personalkostnaderna med över 40 000 € till 505 000 €. Ökningen förklaras främst av att förbundet år 2012 utförde närmare ett årsverke mera än året innan. De övriga kostnaderna ökade med 25 000 € till 298 000 €. Ökningen berodde främst på ökade utgivningskostnader för de många publikationerna som utgavs år 2012 samt på kostnader som projektet Känn landskapet hade. Det att inga Miljöaktionsdagarna arrangerades år 2012 innebar minskade rese- och övernattningskostnader jämfört med föregående år.

Bidrag och understöd

Bidrag beviljade för specifika ändamål är alltså den allmänaste formen av finansiering. Dessa bidrag är av avgörande betydelse i synnerhet för förbundets barn- och ungdomsverksamhet. De allmänna verksamhetsbidragen utgör den nödvändiga stommen i verksamheten eftersom de beviljade bidragen för specifika ändamål sällan helt täcker kostnaderna. För förbundets del är de allmänna verksamhetsbidragen uppskattade eftersom förbundet då kan prioritera till vilka projekt eller vilken verksamhet bidragen används.

För sin verksamhet och för olika projekt har förbundet år 2012 erhållit följande understöd:

Allmänt verksamhetsbidrag har erhållits av Anna och Karl Eklunds stiftelse, Konstsamfundet, Miljöministeriet (statsstöd), Svenska folkskolans vänner, Svenska kulturfonden och William Thuring's stiftelse.

Barn- och ungdomsverksamheten erhöll bidrag av Arbetets Vänner Huvudföreningens Kulturfond, Aktiastiftelsen i Vasa, Bergsrådet R. Erik Serlachius stiftelse, Bergsråddinnan Sophie von Julins stiftelse, Helsingfors stads miljönämnd, Märtha Gahmbergs stiftelse, Pomoväst (Leader aktionsgrupp i Västnyland), Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne, Stiftelsen Emilie och Rudolf Gesellius, Stiftelsen Pro Juventute Nostra, Stiftelsen Tre Smeder, Svenska kulturfonden, Svensk-Österbottniska Samfundet, Undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen. Därtill erhöll Naturskolan Uttern Västra Nylands Miljöpris år 2010.

Finlands Natur fick bidrag från Konstsamfundet, Undervisnings- och kulturministeriet och William Thuring's stiftelse. Därtill gav Utrikesministeriet bidrag för produktion och utgivning av årets temahäfte "Ur jorden till borden".

Därtill fick förbundet följande stöd. SILMU (Leader aktionsgrupp i östra Nyland) och Svenska kulturfonden understödde det treåriga projektet Klimatpiloterna i Östra Nyland. Ingrid, Margit och Henrik Höjers donationsfond understödde publikationerna "Med energi mot framtiden" och "Nytta och nöje av skogen". Därtill understödde Höjers donationsfond produktionen av synopsis och manuskript för tv-program om naturen och miljöfrågor. Otto A. Malms donationsfond och K. H. Renlunds stiftelse understödde publikationerna "Bonden som miljövardare". William Thuring's stiftelse understödde publikationerna "Med energi mot framtiden". Svenska kulturfonden understödde projektet Känn landskapet. Svensk-Österbottniska Samfundet understödde publikseminariet "Hur rädda naturkunskapsarvet" i Vasa.

Förbundets faddrar understödde förbundets verksamhet med en totalsumma på 1063 €. Till faddersystemet hörde vid årets slut elva personer.

Natur och Miljö tackar hjärtligt för alla understöd och bidrag som erhållits under året och som gjort det möjligt att bedriva verksamheten!

Företagssponsorer

Livsmedelsföretaget MakroBios (www.makrobios.fi) understödde Natur och Miljö i samband med utgivningen av ett eget recepthäfte, som skrevs av Lasse Örsäter. Understödssumman var 250 €.

8 Medlemsorganisationer

Understödjande medlemsorganisationer

Dendriticum r.f.
Finlands svenska lärarförbund
Finlands svenska Marthaförbund
Finlands svenska scouter
Finlands Svenska Skolungdomsförbund
Gennarbyvikens fiskevårdsförening
Håll skärgården ren
Krogars vattenskyddsförening
Nordenskiöld-samfundet i Finland
Nylands fiskarförbund
Nylands Miljövårdsdistrikt
Pellinge hembygdsförening
Svensk Ungdom
Svenska folkskolans vänner
Svenska naturvetarklubben
Åbo Nation

Totalt 16 st.

Medlemskommuner

Grankulla stad
Ingå kommun
Jakobstad stad
Kimitoöns kommun
Korsholm kommun
Kronoby kommun
Larsmo kommun
Lovisa stad
Nykarleby stad
Raseborgs stad
Sjundeå kommun
Vörå kommun

Totalt 12 st.

9 Personmedlemsantal

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Esbo miljöförening	40	44	46	49	52	48	46	47
Grankulla miljöförening	60	59	64	64	60	61	59	59
Hangö miljöförening	33	34	33	32	28	23	20	23
Helsingfors naturskyddsförening	126	136	149	140	144	136	132	134
Ingå-Sjundeå miljöförening	102	106	107	104	100	94	96	95
Jakobstadsnejdens Natur	104	105	104	97	101	102	99	99
Kimitoöns Natur	52	56	59	57	59	52	49	44
Kyrkslätt miljöförening	11	11	11	11	10	9	9	9
Kyrkslätt Natur och Miljö	78	99	100	98	104	101	94	95
Malaxnejdens naturförening	34	38	38	41	39	35	36	32
Oravaisnejdens naturvetarklubb	34	32	31	34	32	32	32	31
Pargas Naturskyddsförening	55	58	60	60	61	64	66	70
Pojo Natur*	5	5	5	4				
Raseborgs Natur och Miljö	173	184	174	171	181	171	175	182
Sibbo Naturskyddare	126	123	124	129	127	127	127	128
Svartbäckbygdens Naturskyddsf.	3	3	3	5	6	6	5	6
Svartådalens miljöförening**	9	10	9	8	8	5	5	
Sydbottens Natur och Miljö	66	69	67	69	66	70	67	53
Vasa miljöförening	89	95	95	92	97	89	93	96
Åbonejdens Natur	120	121	121	117	113	104	103	99
Ö.Nyl. Fågel- och Naturskyddsf.	71	72	70	75	74	71	72	68
Ålands Natur och Miljö	177	187	188	190	185	177	170	167
Lokalföreningsanslutna totalt	1568	1647	1658	1647	1647	1577	1555	1537
NoM enskilda medlemmar	1862	1886	1885	1925	1950	1958	1920	1830
Ständiga medlemmar	15	15	15	13	13	13	14	14
Stipendiemedlemmar***	94							
Totalt medlemstal	3539	3548	3558	3585	3610	3548	3489	3381

* Pojo Natur gick samman med Raseborgs Natur och Miljö 2009

** Svartådalens miljöförening gick samman med Raseborgs Natur och Miljö 2012

*** Natur och Miljö beslöt år 2006 att inte längre dela ut stipendiemedlemskap. I stället för medlemskap ges en stipendiepremeration på tidskriften Finlands Natur.

I förbundets medlemsantal ingår 115 medlemmar som betalar en ungdomsmedlemsavgift samt 916 medlemmar som hör till 332 familjer som betalar en familjemedlemsavgift. I medlemstalen ovan ingår de medlemmar som har erlagt medlemsavgiften för år 2012 per den 22.01.2013. Ett litet antal medlemmar, uppskattningsvis 20, betalar medlemsavgiften för år 2012 ännu efter det.

Natur och Miljö

telefon: (09) 6122 290

e-post: kansliet@naturochmiljo.fi

www.naturochmiljo.fi